

บรรณานุกรม

- โครงการฟื้นฟูการนวดไทย. (2538). รายงานวิจัยการนวดไทยเรื่อง “การใช้การนวดไทยบำบัดอาการปวดกล้ามเนื้อและปวดข้อ”. กรุงเทพมหานคร: โครงการสนับสนุนองค์เอกชน สาธารณสุขเพื่อการพัฒนาสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- โครงการฟื้นฟูการนวดไทย. (2543). คู่มือการนวดไทยในการสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ครุณี เสมอรัตนชาติ. (2543). ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการดูแลตนเองต่ออาการปวดและภาวะจำกัดความสามารถของผู้ป่วยปวดหลังส่วนล่าง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ดวงใจ ดวงโกสุม. (2541). ผลของคนตรีที่ชอบต่อความปวดในผู้ป่วยขณะได้รับการสลายนิ่ว. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ดวงทิพย์ หงษ์สมุทร. (2540). ความสูญเปล่าในการใช้ยาแก้ปวดหลัง: กรณีศึกษาร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสาธารณสุข, ปีที่ 6 (ฉบับที่ 3), 25 - 30.
- ทิพย์ถาวร เพชรประพันธ์, วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร, และ อรัญญา เซาวลิต. (2546). การรับรู้ความสามารถและการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการบรรเทาความปวดโดยวิธีไม่ใช่ยาแก้ผู้ป่วยมะเร็ง. วารสารสภาการพยาบาล, ปีที่ 18 (ฉบับที่ 3), 65 - 83.
- ทิพพาพันธ์ ศศิธรเวชกุล, และ ชลดา เจริญลาภ. (2536). การนวดเพื่อลดความเจ็บป่วยในผู้ป่วยมะเร็ง: กรณีศึกษาเฉพาะราย. วารสารพยาบาลศาสตร์จุฬาฯ, ปีที่ 5 (ฉบับที่ 2), 38-45.
- เทวิกา เทพญา. (2546). ผลของการนวดแผนไทยประยุกต์ต่อความปวดและทุกข์ทรมานจากความปวดในผู้ป่วยมะเร็ง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธวัช ประสาทฤทธา. (2543). ปวดหลัง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชียเพลส.
- นครชัย เพื่อนปฐม. (2538). ความเจ็บปวด. กรุงเทพมหานคร: ไทยนำ.
- นฤมล ลีลาวัณน์, วิชัย อิงพิณิจพงศ์, และ อภิวันท์ มนินนากร. (2544). ผลของการนวดไทยต่อความอดทนต่อการล้างของกล้ามเนื้อในผู้ป่วยโรคปวดหลังส่วนล่างเรื้อรัง. วารสารเทคนิคการแพทย์ และกายภาพบำบัด, ปีที่ 13 (ฉบับที่ 1), 13 - 19.

- निया สออารีย์. (2546). *การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งที่มีความเจ็บปวด*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- บุญสม ทรัพย์เชี่ยวชาญ, เบญจมาศ ทองย้อย, และ ปนัดดา สาครวงศ์วัฒนา. (2543). การนวดอีกทางหนึ่งเพื่อสุขภาพอนามัย. *วารสารพยาบาล*, ปีที่ 49 (ฉบับที่ 2), 83 - 89.
- บำรุงจิต แสงชาติ, อาริยา สอนบุญ, ทิพวัลย์ โภธิแทน, และ ประสพสุข ศรีแสนปาง. (2545). *ทางเลือกในการจัดการกับความปวดในผู้ป่วยที่มีความปวด: ผลของการจินตนาการ*. ขอนแก่น: ภาควิชาพื้นฐานการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. (2548). *คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ window*. กรุงเทพมหานคร. บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- ประณีต ส่งวัฒนา, อนงค์ ประสาธน์วันกิจ, และ ดวงดาว ดุลยธรรม. (2546). การบำบัดความปวดแบบทางร่วมรักษา โดยวิธีการนวด ผ่อนคลาย และใช้สื่อเสียงดนตรี: แนวทางการพัฒนาบทบาทอิสระของพยาบาล. *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่อง การจัดการกับความปวดและการดูแลแบบประคับประคอง* วันที่ 17-18 กรกฎาคม 2546. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปราณี ลิ้มปัววรรณ. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความหมายต่อความเจ็บปวดและพฤติกรรมการเผชิญความเจ็บปวดของผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ปรีดา บุญญสุวรรณ. (2547). *ผลของการสอนการจัดการความปวดก่อนผ่าตัดต่อผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้องทางนรีเวช*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- พนิดา. (2541). *ปวดหลัง ปวดเอว*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอดโล่การพิมพ์.
- พิมพ์อำไพ เวนเชล. (2542). การศึกษาการใช้อุปกรณ์พยุงเอวในผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลังจากการเสื่อมของกระดูกสันหลังส่วนเอว. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, ปีที่ 7 (ฉบับที่ 1), 67 - 81.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2546). *หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางการพยาบาล*. สงขลา: 3 จ. เอกสาร.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ขัมภลิจิต, และ ทศนีย์ นะแสง. (2539). *วิจัยทางการพยาบาล: หลักการและกระบวนการ*. สงขลา: เหมการพิมพ์.

- พรชิตา ชัยอำนาจ. (2545). *สุขได้แม้ข้อเสียม*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทคอมฟอร์มจำกัด.
- พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, สถาบัน. (2539). *การบำบัดทางการพยาบาล*.
กรุงเทพมหานคร: โครงการสวัสดิการวิชาการ สบช.
- พระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, สถาบัน. (2541). *การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เล่ม 1*.
กรุงเทพมหานคร: โครงการสวัสดิการวิชาการ สบช.
- มธุรส ณีภูธารมณี. (2547). *รูปแบบการจัดการกับความปวดในผู้ป่วยปวดหลังส่วนล่างขณะอยู่ที่บ้าน*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- มานพ ประภายานนท์. (2543). *นวดไทยสัมพันธ์บำบัดเพื่อสุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ยุวดี ภาษา, มาลี เลิศมาลีวงศ์, เขียวลักษณ์, วิไล ลีสุสุวรรณ, พรรณวดี พุชวัฒนะ, และ รุจิเรศ ธนบุรี. (2543). *วิจัยทางการพยาบาล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โรจน์ จินตนาวัฒน์. (2536). *ผลการใช้เทคนิคผ่อนคลายกล้ามเนื้อต่อระดับความเจ็บปวดในผู้ป่วยปวดหลังส่วนล่าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ลดา ไชยแก้ว. (2547). *ผลของโปรแกรมการสอนต่อความสามารถของพยาบาลในการจัดการกับความปวดแก่ผู้ป่วยหลังผ่าตัด*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ลลิตา ชีระสิริ. (2544). *ปวดหลังหายด้วยธรรมชาติบำบัด* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รวมธรรม.
- วันเพ็ญ บุญสวัสดิ์. (2544). *ผลของการนวดแผนไทยต่อการลดความปวดในผู้ป่วยมะเร็ง*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วรรณะ มโนภินิเวศ. (2543). *คู่มือคนปวดหลัง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ขุนเขา.
- วิไล อุดมพิทยาสรพร. (2543). *ผลของการนวดต่อการลดอาการปวดศีรษะจากความเครียด*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร. (2546). *ความปวด: ประสบการณ์ที่ซับซ้อนและหลากหลายมิติ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่องการจัดการกับความปวดและการดูแลแบบประคับประคอง วันที่ 17-18 กรกฎาคม 2546*. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วิกรม สุ์พานิช. (5 พฤษภาคม 2548). *ปวดหลัง*. <http://www.srbr.in.th.Document/020544/back-pain.htm>
- วิภาวรรณ ถีลาตำราญ. (2547). การออกกำลังกายในผู้สูงอายุ. ใน วิภาวรรณ ถีลาตำราญ และ วุฒิชัย เพิ่มศิริวานิชย์. (บรรณาธิการ). *Exercise for health and disease*. (219-233). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- วรวิทย์ เล่าห์เรณู. (2543). อาการปวดหลัง. ใน อุดม ศิษฏสุนทร และ รัตนาดี ณ นคร. (บรรณาธิการ). *โรคกระดูกพรุน-โรคปวดหลัง*. (68-82). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- ศักดิ์ บวร. (2541). *ปวดหลังเรื้อรัง*. นนทบุรี: บริษัท โอเอ็นจี การพิมพ์.
- สถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข. (2542). *ชุดนิตรรศการ การแพทย์แผนไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *คู่มืออบรมการนวดไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามเจริญพาณิชย์.
- สุขจันทร์ พงษ์ประไพ. (2543). ออกกำลังกายเพื่อบรรเทาอาการปวดหลัง. ในอุดม ศิษฏสุนทร และ รัตนาดี ณ นคร. (บรรณาธิการ). *โรคกระดูกพรุน-โรคปวดหลัง*. (68 - 82). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- สุนีย์ จันทรมหเสถียร, นันทา เล็กสวัสดิ์, ทักษรัตน์ จรัสสุไรสิน, และ โสมดิ กล่อมสังข์. (2548). *ความทุกข์ทรมานและความเจ็บปวดของผู้ป่วยขณะที่ได้รับการล้างกระเพาะปัสสาวะแบบต่อเนื่อง*. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุทธิ ศิริเวชฎารักษ์. (21 พฤษภาคม 2548). *ปวดหลัง*. <http://www.thaiclinic.com/backpain.html>
- สุรเทพ อภัยจิตร. (2541). *ศิลปะการนวด แก้วปวดแก้วเมื่อย แก้วเคล็ดขัดยอก สำหรับผู้ปวด*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีจำกัด.
- สุรศักดิ์ นิลกานวงษ์. (2543). บทบาทแพทย์รามาโตโลจิสท์. ใน อุดม ศิษฏสุนทร และ รัตนาดี ณ นคร. (บรรณาธิการ). *โรคกระดูกพรุน-โรคปวดหลัง*. (68-82). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- สุวิษย์ ปรัชญาปารมิตา. (2541). *การแพทย์นอกระบบ 177 ทางเลือกไปสู่สุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร: หจก.การพิมพ์.
- สมบัติ ตาปัญญา. (2543). *ศิลปะการนวดไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ดวงกมล.

- อุไร นิโรชนันท์. (2539). ผลของการนวดต่อความปวดและความทุกข์ทรมานในผู้ป่วยมะเร็ง.
 วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
 กรุงเทพมหานคร.
- Bogduk, N. (2004). Clinical update management of chronic low back pain. *Medical Journal of Australia*, 180, 79 - 83.
- Bonica, J. J. (2001). History of pain concepts and therapies. In J. D. Loeser, S. H. Butler, C. R. Chapman, & D. C. Turk (Eds.), *Bonica's management of pain* (3 rd ed., pp.3-14). New York: Lippincott Williams & Wilkins.
- Boss, B. J. (1992). Nursing assessment and role in management pain. In S. M. Levis, & I. C. Collier (Eds.), *Medical-surgical nursing: Assessment and management of clinical problems* (3 rd., pp. 1497-1520). United State of America: Mosby Year Book, Inc.
- Bowsher, D. (1993). Pain management in nursing. In D. Carrol, & D. Bowsher (Eds.), *Pain management and nursing care*. (pp.5 - 15). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Burns, N. (1982). *Nursing and cancer*. Philadelphia: W. B. Saunders Co.
- Chapman, C. R., & Syrjala, K. L. (2001). Measurement of pain. In J. D. Loeser, S. H. Butter, C. R. Chapman, & D. C. Turk (Eds.). *Bonica's management of pain*. (3 rd ed., pp. 112-143). Philadelphia: Lippincott William & Wikies.
- Chase, J. A. (1992). Out patient management of low back pain. *Othopedic Nursing, Vol. 9*. 11-20.
- Chen, Y., Derby, R., & Lee, S. (2004). Percutaneous disc decompression in the management of chronic low back pain. In A. D. Diwan, & S. N. Khan (Eds.), *Orthopedic Clinics of North America* (pp.17 - 23). London: Philadelphia.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2 nd ed.). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Donaldson, S. K. (2000). Breakthroughs in scientific research: The discipline of nursing, 1960-1999. In J. J. Fitzpatrick, & J. Goepfinger (Eds.). *Annual Review of Nursing Research*, 18, 247-254.
- Ferrell-Torry, A. T., & Glick, O. J. (1993). The use of therapeutic massage as a nursing intervention to modify anxiety and the perception of cancer pain. *Cancer Nursing*, 16, 96 - 101.

- Hansson, T. H., & Hansson, E. K. (2000). The effects of common medical intervention on pain, back function, and work resumption in patients with chronic low back pain. *Spine*, 25, 3055 - 3064.
- IASP, (1999). *Pain 1999-an updated review*. IASP Press: Vienna.
- Jacox, A. K. (Ed.). (1977). *Pain: Source book for nurses and other health professionals* (pp.111). Boston: Little Brown.
- Keppel, G. (1991). *Design and analysis*. NJ: Prentice hall.
- Lipsey, M. W. (1990). *Design sensitivity statistical power for experimental research*. London: SAGE Publications.
- Long, D. M. (1999). Chronic back pain. In P. D. Wall & R. Melzack (Eds.), *Textbook of pain* (4 th ed., pp. 539 - 545). London: Churchill Livingstone.
- Macnab, I. (1997). Management of chronic low back pain. In McCulloch, & E. Transfeldt (Eds.), *Macnab's Backache* (3 rd ed). Baltimore: Williams & Wilkins.
- Massie, M. J., & Holland, J. C. (1987). The cancer patient with pain: Psychiatric complications and their management. *Medical Clinis of North America*, 71, 243-258.
- McCaffery, M. (1979). *Nursing management of the patient with pain*. (2 nd ed.). Philadelphia: J. B. Lippincott Company.
- McCaffery, M., & Beebe, A. D. (1989). *Pain: clinical manual for nursing practice*. St. Louis: C. V. Mosby Company.
- McGuire, D. B. (1984). The measurement of pain. *Nursing Reseach*, 33, 152 – 156.
- McGuire, D. B. (1987). The multidimensional phenomenon of cancer pain. In D. B. McGuire & C. H. Yarbrow (Eds.), *Cancer pain management* (pp.1 – 20). Philadelphia, PA: Saunders.
- Melzack, R., & Wall, P. D. (1965). Pain mechanism: A new theory. *Science*. 150, 971-978.
- Nunberg, G. (1992). *The American heritage dictionary*. Boston: Houghton Mifflin company.
- Petpichetchian, W. (2001). *The cancer pain experience in Thai patients: Meanings of pain, control over pain, pain coping and pain outcome*. Unpublished Doctoral Dissertation. Wayne State University, USA.
- Polit, D. F., & Hungler, B. P. (1999). *Nursing research: Principles and methods* (6 th ed.). Philadelphia, PA: Lippincott.
- Potter, P. A., & Perry, A. G. (1980). *Fundamental of nursing*. St. Louis: C. V. Mosby.

- Ruda, S. C. (1992). Nursing role in management of musculoskeletal problem. In S. M. Levis, & I. C. Collier (Eds.), *Medical-surgical nursing: Assessment and management of clinical problems* (pp. 1163 - 1718). United State of America: Mosby Year Book, Inc.
- Setthakorn, C. (2002). *What is Thai body work?*. Bangkok: Asia Book CO.
- Shapiro, M. M. (1997). *The dancing meditation of Thai Massage*. Bangkok: O. S. Printing House.
- Turk, D. C. & Okifuji, A. (2001). Pain terms and taxonomies of pain. In J. D. Loeser, S. H., Butler, C. R. Chapman, & D. C. Turk (Eds.), *Bonica's management of pain* (pp. 173-235). New York: Lippincott Williams & Wilkins.
- Watt-Watson, J. H. (1995). Pain. In W. L. Phipps, B. C. Long, & V.C. Gassmeyer (Eds.), *Medical-surgical nursing: A nursing process approach* (pp.442-461). St. Louis: Mosby Year Book.